

Εισαγωγή στη Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία

Μάθημα 8^ο: Η οικονομική κρίση και το ξέσπασμα του
Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου

Γιώργος Μαργαρίτης, Καθηγητής
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μάθημα 8^ο

Η οικονομική κρίση και το ξέσπασμα του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου

Περιεχόμενα ενότητας

---

1. Μοντέλα αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης του 1930
2. Ο εμφύλιος πόλεμος στην Ισπανία
3. Η ξέσπασμα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Σκοποί ενότητας

- Μελέτη των εκδοχών αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης του 1930 από τις ΗΠΑ, την Ευρώπη και την Σοβιετική Ένωση. Παρουσίαση των βασικών σημείων του New Deal και των προγραμμάτων του Ναζισμού και του Κομμουνισμού.
- Προσέγγιση του Ισπανικού Εμφυλίου ως προοίμιο του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου.
- Παρουσίαση της γερμανικής εξάπλωσης και της συγκρότησης της Νέας Ευρώπης.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1^η ενότητα

Μοντέλα αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης του 1930

Εκδοχές εξόδου από την οικονομική κρίση

- Ιστορικοί μέθοδοι αντιμετώπισης της παγκόσμιας κρίσης
- New Deal, ΗΠΑ
- Ναζιστική μέθοδος, Γερμανία
- Κομμουνιστική μέθοδος, Σοβιετική Ένωση.

New Deal, ΗΠΑ

- Έντονη κυβερνητική παρέμβαση για την αντιμετώπιση της κρίσης, πολλές χωρίς φραγμό.
- ΗΠΑ
  - Μάρτιος 1933: Κλείσιμο τραπεζών στις ΗΠΑ από τον Ρούσβελτ.
  - Μαραθώνιος 100 ημερών για την ψήφιση ενός νέου νομικού οικοδομήματος με μέτρα για την παρέμβαση του κράτους στην οικονομία.
  - Γενίκευση των μεγάλων δημόσιων έργων.

Ναζιστικό πρόγραμμα, Ευρώπη

- Γερμανία
  - Ανάθεση δημοσίων έργων σε τεράστια κλίμακα autobahn
  - Η βιομηχανία θα ακολουθήσει παράγοντας μαζικά αυτοκίνητα.
- Τα επιφαινόμενα και στις δύο χώρες απορροφήθηκαν
  - Η ανεργία μειώθηκε εντυπωσιακά.

Ουσιαστική απορρόφηση της ανεργίας

- 1935 – 1936 η ανεργία πραγματικά εξαφανίζεται στην Γερμανία
- Υποχρεωτική στρατιωτική θητεία στη Γερμανία
- Η Γερμανία παίρνει του Ολυμπιακούς αγώνες του 1936, ανοικοδόμηση Νυρεμβέργης και Βερολίνου.
- 1932: Ολυμπιακοί του Λος Άντζελες, ανοικοδόμηση
- 1933: ΗΠΑ άρουν την ποτοαπαγόρευση.

Ποια η διαφορά ανάμεσα στο New Deal και στο ναζιστικό μέθοδο;

- Οι ΗΠΑ διατηρήσαν το κοινοβουλευτικό σύστημα εκπροσώπησης ενώ η Γερμανία και η Ευρώπη δεν το κράτησε. Λόγοι:
  - Κοινωνική ένταση στην Ευρώπη
  - Άρνηση μετακύλισης της κρίσης στις Αγγλικές αποικίες.
  - Δια συμψηφισμού εμπόριο στην Ευρώπη.
  - Μεγαλύτερη αυτάρκεια και λιγότερος πληθυσμός στις ΗΠΑ
- Ευρώπη και ΗΠΑ χρησιμοποίησαν την ίδια μέθοδο της έντονης κρατικής παρέμβασης για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Κομμουνισμός, Σοβιετική Ένωση

- Συγκεντρωτική, κεντρικά σχεδιασμένη οικονομία που λειτουργεί με πενταετή προγράμματα ανάπτυξης που έχουν στόχους και αποτελέσματα επιδιώξιμα και μετρήσιμα.
- Εποχή μεγάλων έργων
- 1931: μεταλλουργικό συγκρότημα *Magnitogorsk*
- 1932: φράγματα, άρδευση και παραγωγή φθηνού ηλεκτρικού ρεύματος.

Βγαίνει αλώβητη η Σοβιετική Ένωση;

- Εκτροπή πόρων στον επαναεξοπλισμό της. Ενίσχυση της άμυνας της Σοβιετικής Ένωσης λόγω του φόβου της εκτατικής μετακύλισης της κρίσης με ένα πόλεμο στην επικράτειά της.
- Αντικομμουνιστική υστερία ότι η Σοβιετική Ένωση είναι η αιτία της κρίσης.
- Αδυναμία εργαλειομηχανών και βιομηχανικών προϊόντων.
- Κολεκτιβοποίηση της γης. Κοινωνικές συγκρούσεις.

Σκλήρυνση καθεστώτων στην Ευρώπη

- Η οικονομική κρίση τραντάζει το κοινωνικό και πολιτικό σύστημα της Ευρώπης, σκληραίνει τα καθεστώτα, σκληραίνει τις κυβερνήσεις απέναντι στους πολίτες της.
- Παράδειγμα Ιταλίας σταδιακός εκφασισμός της κοινωνίας.
  - Συνθήκη του Λατερανού επαναφέρει τα θρησκευτικά κινήματα στην πολιτική.
  - 1931: νομοθεσίες που εκφασίζουν την ιταλική κοινωνία, πχ συνδικαλιστικό κίνημα.
  - 1934: πόλεμος ενάντια στην Αιθιοπία.

Απεξάρτηση Ευρώπης από τους διεθνείς οργανισμούς

- 1931: Ιαπωνία εγκαταλείπει την Κοινωνία των Εθνών
- 1933: Γερμανία διακόπτει κάθε επαφή με την Κοινωνία των εθνών.
- Ιταλία μετά την επίθεση στην Ματζουρία απογαλακτίζεται από την Κοινωνία των Εθνών.
- Μετέπειτα οι χώρες αυτές θα αποτελέσουν τις δυνάμεις του Άξονα.

Επανεξοπλισμός της

- Κλίμα υπέρ της ειρήνης:
  - Ισορροπία σε ναυτικούς ανταγωνισμούς των Ευρωπαϊκών δυνάμεων
  - Μεγαλόστομες διακηρύξεις των κυβερνήσεων.
- 1934: επανεξοπλισμός της Γερμανίας.
  - Αίσθημα ότι αλλάζουν οι ισορροπίες.
  - 1936: επαναξοπλισμός Ρηνανίας
  - Απόκτηση αεροπλάνων, τεθωρακισμένων, αρχή ναυπήγησης υποβρυχίων και πολεμικών πλοίων
  - Διεκδίκηση αλύτρωτων Γερμανών.

Επιρροή του Ναζισμού στην Ευρώπη

- Η ναζιστική Γερμανία εμπνέει χώρους έξω από τα σύνορά της.
  - Πηγή ανησυχιών για το ευρωπαϊκό σύστημα
  - Ταυτόχρονα και πηγή ελπίδας γιατί κύριος στόχος των Ναζί είναι ο μπολσεβικισμός.

Σύμφωνο Αντικομιτέρν

- 1936: Σύμφωνο Αντικομιτέρν. Δημιουργία Άξονα.
  - Συναντήσεις στο περιθώριο των Ολυμπιακών αγώνων στο Βερολίνο
  - Έκρηξη του Ισπανικού εμφυλίου πολέμου.
- Σύστημα ευρωπαϊκών δυνάμεων με ευρύτερο πολιτικό στόχο επικράτηση επί της Σοβιετικής Ένωσης και διάλυση της Κομμουνιστικής Διεθνούς.
- Συνεργασία με μία μη ευρωπαϊκή δύναμη, την Ιαπωνία.

Απουσία αντίπαλου συνασπισμού

- Πολιτικές ελίτ Αγγλίας και Γαλλίας δεν θεωρούν απαραίτητο να συμπυχθούν σε ένα συνασπισμό δυνάμεων με την Σοβιετική Ένωση ενάντια στο Σύμφωνο Αντικομμιντέρν.

2^η ενότητα

Ο εμφύλιος πόλεμος στην Ισπανία

Πραξικόπημα εθνικιστών αξιωματικών. Έναρξη εμφυλίου

- Στην Ισπανία το πραξικόπημα των εθνικιστών αξιωματικών του στρατού ενάντια στην δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση του Λαϊκού Μετώπου
- εξελίχθηκε, χάρη και στη απροκάλυπτη επέμβαση της ναζιστικής Γερμανίας και της φασιστικής Ιταλίας, σε σκληρό εμφύλιο πόλεμο (1936-1939).
- Στο πλευρό της Ισπανικής Δημοκρατίας στάθηκε μόνο η Σοβιετική Ένωση.
- Η φωτογραφία από τις μάχες στο Ιρούν, 1936.

Μάχες στο Ιρούν, 1936

Πηγή: Counter-Attack before losing Irún to the Rebels, Irún - Google Art Project.jpg. Unknown - [YwFM32jb91QmzA at Google Cultural Institute](https://www.google.com/culturalinstitute/artproject/YwFM32jb91QmzA).
https://es.wikipedia.org/wiki/Batalla_de_Ir%C3%B1n#/media/File:Counter-Attack_before_losing_Ir%C3%B1n_to_the_Rebels,_Ir%C3%B1n_-_Google_Art_Project.jpg. Άδεια: Public Domain.

Ομαδικός τάφος 1/2

- Σύγχρονη ανασκαφή ομαδικού τάφου στο Μπούργκος της Ισπανίας.
- Τα οστά ανήκουν σε 26 αγωνιστές της Δημοκρατίας που εκτελέστηκαν από τους φασίστες τον Αύγουστο ή τον Σεπτέμβριο του 1936.

Ομαδικός τάφος 2/2

Πηγή: “One of the mass graves discovered in an excavation from July–August of 2014 at [Estépar \(Burgos\)](#). Dating from the start of the [Spanish Civil War](#), the grave contains twenty-six republicans who were killed by nationalists in August–September 1936”, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Spanish_Civil_War_-_Mass_grave_-_Estépar,_Burgos.jpg. Άδεια: CC BY-SA 4.0.

Προίμιο Β' Παγκοσμίου Πολέμου

- Αποτελεί ο Ισπανικός Εμφύλιος Πόλεμος
- Η Γερμανία διεκδικεί εδάφη για πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά συμφέροντα.
- Διεκδικεί εδάφη εκτός Γερμανικότητας.
- Δρομολόγηση την γηραιά ήπειρο στο δρόμο του πολέμου.

Επαναστατική αντίδραση του λαού

- Τολέδο 1936.
- Η επαναστατική αντίδραση του λαού της Ισπανίας στην φασιστική επίθεση προκάλεσε ανησυχίες στις ευρωπαϊκές ελίτ.
- Τόσο η Γαλλία (όπου επίσης κυβερνούσε κυβέρνηση «Λαϊκού Μετώπου»),
- όσο και η Μεγάλη Βρετανία υιοθέτησαν την πολιτική της «μη επέμβασης»,
- αφήνοντας την ισπανική δημοκρατία στο έλεος των δυνάμεων του Άξονα.

Επαναστατική αντίδραση του λαού. Τολέδο, 1936

Πηγή: φωτογραφία Mikhail Koltson, Кольцов
Женский Рот фронт Толедо 14 09 1936.JPG.
<https://he.wikipedia.org>. Άδεια Public Domain.

Εθελοντές στις Διεθνείς Ταξιαρχίες

1/2

- Με την εκδήλωση του εθνικιστικού πραξικοπήματος πλήθος εθελοντών από κάθε σχεδόν χώρα της Ευρώπης – και συχνά πέρα από αυτήν – έσπευσαν ν' ανταποκριθούν στο κάλεσμα της Κομμουνιστικής Διεθνούς για την υπεράσπιση της Ισπανικής Δημοκρατίας.
- Στην Ισπανία σχημάτισαν τις Διεθνείς Ταξιαρχίες, μονάδες που κράτησαν το βάρος του πολέμου σε μια εποχή που δεκάδες χιλιάδες Ιταλοί αλλά και Γερμανοί στρατιώτες έσπευδαν να ενισχύσουν τους πραξικοπηματίες.

Εθελοντές στις Διεθνείς Ταξιαρχίες

2/2

Πηγή: *“The International Brigade during the Spanish Civil War, December 1936 - January 1937”*

Members of the International Brigade in the British cookhouse at Albacete raise their fists in the Communist salute.”,

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:The International Brigade during the Spanish Civil War, December 1936 - January 1937 HU71509.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_International_Brigade_during_the_Spanish_Civil_War,_December_1936_-_January_1937_HU71509.jpg),

Άδεια: Public Domain.

3^η ενότητα

Η ξέσπασμα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου

Η Ευρώπη στα 1939

- Ο πολιτικός χάρτης της Ευρώπης πριν ξεσπάσει ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος.
- Πηγή: “Europe in the year 1939. (August)”, ©Andrian Chapman, http://adrianchapman.com/maps/europe_1939aug_800x720.php.

Ναζιστικά αιτήματα

- Η Γερμανία των Ναζί ζητά:
- Αναθεώρηση Συνθήκης Βερσαλλιών
- Αποκατάσταση εις των εις βάρος της αδικιών.
- Αίτημα επανεξοπλισμού του γερμανικού στρατού, στόλου και αεροπορίας.
- Διεκδίκηση αλύτρωτων Γερμανών
- Μη αναχαιτίση ναζιστικού φαινομένου από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές δυνάμεις.

Προσάρτηση της Αυστρίας στην Γερμανία, 1938 1/2

- Το Άνσλους (η Ένωση). Γερμανικά στρατεύματα στην Αυστρία.

Προσάρτηση της Αυστρίας στην Γερμανία, 1938 2/2

Πηγή: "Austria becomes German. Entry of German police into Imst. March 1938." Heinrich Hoffman Collection. (National Archives and Records Administration, cataloged under the ARC Identifier: 540174), <http://minus.com/IHqXtZt3rbAPp>.

Μειονότητα Σουδητών στην Τσεχοσλοβακία 1/2

- Πληθυσμός 3.000.000.
- Οργανώνεται πολιτικά η μειονότητα. Αίτημα ένταξης στην Γερμανία.
- Η Τσεχοσλοβακία επιφορτίζεται μετά τον Α΄ΠΠ με την αναχαίτιση της Γερμανίας και της Σοβιετικής Ένωσης.
- 1938, Σύμφωνο του Μονάχου: παραχωρείται η ζώνη της Σουδητίας στην Γερμανία. Διαμελίζεται η Τσεχοσλοβακία.

Μειονότητα Σουδητών στην Τσεχοσλοβακία 2/2

- 1938 το Ναζιστικό κόμμα της Σλοβακίας προέταξε το δικαίωμα της Σλοβακίας να διαχωριστεί από την Τσεχοσλοβακία.
- 1939 οι Ναζί καταλαμβάνουν την Τσεχοσλοβακία και προχωρούν στην συγκρότηση της Σλοβακίας, καθιστώντας τη γερμανικό προτεκτοράτο.
- 1939 η Ιταλία με την ίδια λογική καταλαμβάνει την Αλβανία. Φασιστικό αίτημα Μεγάλης Αλβανίας. Εξάπλωση αναταραχής σε Βαλκάνια.

Γερμανικές διεκδικήσεις στην Πολωνία 1/2

- Αιτήματα Γερμανίας:
  - 1939: η τύχη των γερμανικών μειονοτήτων στην Πολωνία
  - Διάδρομος του Δάντσιχ, έξοδος στην θάλασσα, λιμάνι του Δάντσιχ.
- Διώξεις Γερμανών της Πολωνίας. Αδυνατεί να το ανεχθεί η Γερμανία.
- Κοινή γνώμη Γαλλίας και Αγγλίας δηλώνει έτοιμη να προασπίσει την Πολωνία.

Γερμανικές διεκδικήσεις στην Πολωνία 2/2

- Σοβιετική Ένωση προσπαθεί να λειτουργήσει ως εγγυητής των ευρωπαϊκών συνόρων.
  - Απαράδεκτη ενέργεια για Λονδίνο και Παρίσι. Αναγκαστικός, αλλά ανεπιθύμητος σύμμαχος η Σοβιετική Ένωση.
  - 25.08.1939: Σύμφωνο μη επίθεσης ανάμεσα στην Σοβιετική Ένωση και Γερμανία.

Πολωνία, 1939

- Οι πρώτες εικόνες του νέου ευρωπαϊκού πολέμου. Πολωνία, Σεπτέμβριος 1939.
- Πηγή: · [Julien Bryan](#) (23 October 1939). "[Documentary Record of the Last Days of Once Proud Warsaw](#)". [Life magazine](#): 73-77. Άδεια: Public Domain.

Βαρσοβία, 1939

- Το πεδίο της μάχης έξω από τη Βαρσοβία. Σεπτέμβριος 1939.
- Πηγή: Allgemeiner Deutscher Nachrichtendienst - Zentralbild (Bild 183). Bundesarchiv, Bild 183-S56603. de.wikipedia.org. Άδεια: CC BY-SA 3.0 DE.

Μαζικές συλλήψεις Πολωνών 2/2

- Bydgoszcz, Σεπτέμβριος 1939.
- Πηγή: Włodzimierz Jastrzębski, Jan Szyling, „Okupacja hitlerowska na Pomorzu Gdańskim w latach 1939-1945”, Wydawnictwo Morskie, Gdańsk 1979.
en.wikipedia.org.
Άδεια: Public Domain.

Μαζικές συλλήψεις Πολωνών 1/2

- Μαζικές συλλήψεις Πολωνών – μελών των τοπικών ελίτ, ανάμεσά τους και καθολικοί ιερείς – τις πρώτες ημέρες της γερμανικής κατοχής στην Πολωνία.
- Τα ναζιστικά σχέδια πρόβλεπαν “αποκεφαλισμό” του πολωνικού έθνους.
- Bydgoszcz, Σεπτέμβριος 1939.

Έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου

- Το Σύμφωνο μη επίθεσης αφήνει έκθετη την Πολωνία.
- 1.9.1939 ξεκινάει ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος με την εισβολή της Γερμανίας στην Πολωνία.
- Η Γαλλία και η Αγγλία κηρύσσουν τον πόλεμο στην Γερμανία.
- Εξαφανίζεται το Πολωνικό κράτος μέχρι το τέλος του Σεπτέμβρη του 1939.

Πόλεμος προκηρύξεων

- Οκτώβριος 1939 – Απρίλιος 1940 στο μέτωπο του πολέμου δεν συμβαίνει τίποτε άλλο εκτός από ανταλλαγή προκηρύξεων.
- Η Γαλλία πάσχει από το φαινόμενο των κενών γενεών. Μεγάλη μέση ηλικία. Οικογενειάρχες.
- Υπονόμευση του ηθικού του γαλλικού στρατού.
- Οι Άγγλοι είναι άφαντοι. Παρατάσσουν μόνο έξι μεραρχίες.

Ένοπλη ειρήνη, 1939-1940 1/2

- Πηγή:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Andr%C3%A9_Pierre_PAYAN_012Az.jpg . Άδεια: CC BY-SA 2.5.

Ένοπλη ειρήνη, 1939-1940 2/2

- Γάλλοι στρατιώτες φωτογραφίζονται κάπου στο μέτωπο στη διάρκεια του “παράξενου πολέμου” (Σεπτέμβριος 1939-Μάϊος 1940).
- Σε σύγκριση με το 1914 ο χειμώνας του 1939-1940 φαινόταν ως “ένοπλη ειρήνη” στο δυτικό μέτωπο.

Προπαγάνδα και διεργασίες στην Γαλλία 1/2

Bundesarchiv, Bild 183-L12579
Foto: Eieling | Juni 1940

- Πηγή: “Frankreich, Anti-englische Plakate”. Allgemeiner Deutscher Nachrichtendienst - Zentralbild (Bild 183). Άδεια: Bundesarchiv, Bild 183-L12579 / CC-BY-SA.

Προπαγάνδα και διεργασίες στην Γαλλία 2/2

- Οι αφίσες δίνουν τη δική τους “εξήγηση” για λογαριασμό τίνος πολέμησαν και πέθαναν οι Γάλλοι στον πόλεμο: για τους Βρετανούς και τα βρετανικά συμφέροντα.
- Θα μπορούσε να είναι αφελής προπαγάνδα.
- Μετά την εμπειρία του πολέμου τον Μάιο και τον Ιούνιο του 1940, την περιορισμένη συμμετοχή των Βρετανών στην άμυνα της Γαλλίας αλλά και τις πολύνεκρες επιθέσεις του βρετανικού στόλου στα γαλλικά πολεμικά πλοία, η ρήξη ανάμεσα στη Βρετανία και τη Γαλλία ήταν πλέον εμφανής στο επίπεδο της κοινής γνώμης τουλάχιστον.
- Ήταν μια εξέλιξη με μακρόχρονες συνέπειες.

Μέτωπο της Σκανδιναβίας 1/2

- Η Σοβιετική Ένωση καταλαμβάνει τις Βαλτικές χώρες.
- Πολεμά με την Φινλανδία για να επεκτείνει τα σύνορά της και να επανέλθει στα σύνορα του 1914.
- Απρίλιος 1940, Σκανδιναβία. Η Γερμανία αντιδρά στην στρατιωτική προετοιμασία των Άγγλων και των Γάλλων, για την ναρκοθέτηση της Βόρειας Θάλασσας και για τον αποκλεισμό της Γερμανίας με την κατάληψη της Νορβηγίας.

Μέτωπο της Σκανδιναβίας 2/2

- Εξάπλωση πολέμου στον Βόρειο Ατλαντικό.
- Ο γερμανικός στρατός κατακτά τη Δανία και τη Νορβηγία.
- Η Φινλανδία συνθηκολογεί με την Σοβιετική Ένωση. Συμμαχεί με την Γερμανία.
- Η σκανδιναβική Χερσόνησος υπερπολύτιμη πηγή πρώτων υλών για την γερμανική πολεμική βιομηχανία.

Νορβηγία, Ιούνιος 1940

Γαλλικά και βρετανικά στρατεύματα στο Νάρβικ της Νορβηγίας, Ιούνιος 1940.

Πηγή: Νορβηγικά αρχεία. AIN.NA143.0009.

<https://www.flickr.com/photos/arkivinordland/5986649989/in/album-72157627291840604/>. Άδεια: CC BY-SA 2.0.

Γερμανική επίθεση στη Νορβηγία

Το λιμάνι του Νάρβικ. 10 Απριλίου 1940, στην αρχή της γερμανικής επίθεσης.

Πηγή: Νορβηγικά αρχεία. AIN.NA143.0207.

<https://www.flickr.com/photos/arkivinordland/5987282692/in/album-72157627291840604/>. Άδεια: CC BY-SA 2.0.

Γερμανική επίθεση

- Καταιγιστική επίθεση σε Γαλλία, Ολλανδία, Βέλγιο και Λουξεμβούργο.
- Τρομοκρατικοί βομβαρδισμοί (Ρότερνταμ)
- Κάμψη της αντίστασης και κατάληψη των χωρών αυτών.

Πρόσφυγες στο Βέλγιο, 1940

- Πρόσφυγες στους δρόμους του Βελγίου διασταυρώνονται με Βρετανούς στρατιώτες που κατευθύνονται προς το μέτωπο. Μάιος 1940.
- Πηγή: Imperial War Museum, F 4422.
<http://media.iwm.org.uk/iwm/mediaLib//47/media-47905/large.jpg>.
Άδεια: Public Domain.

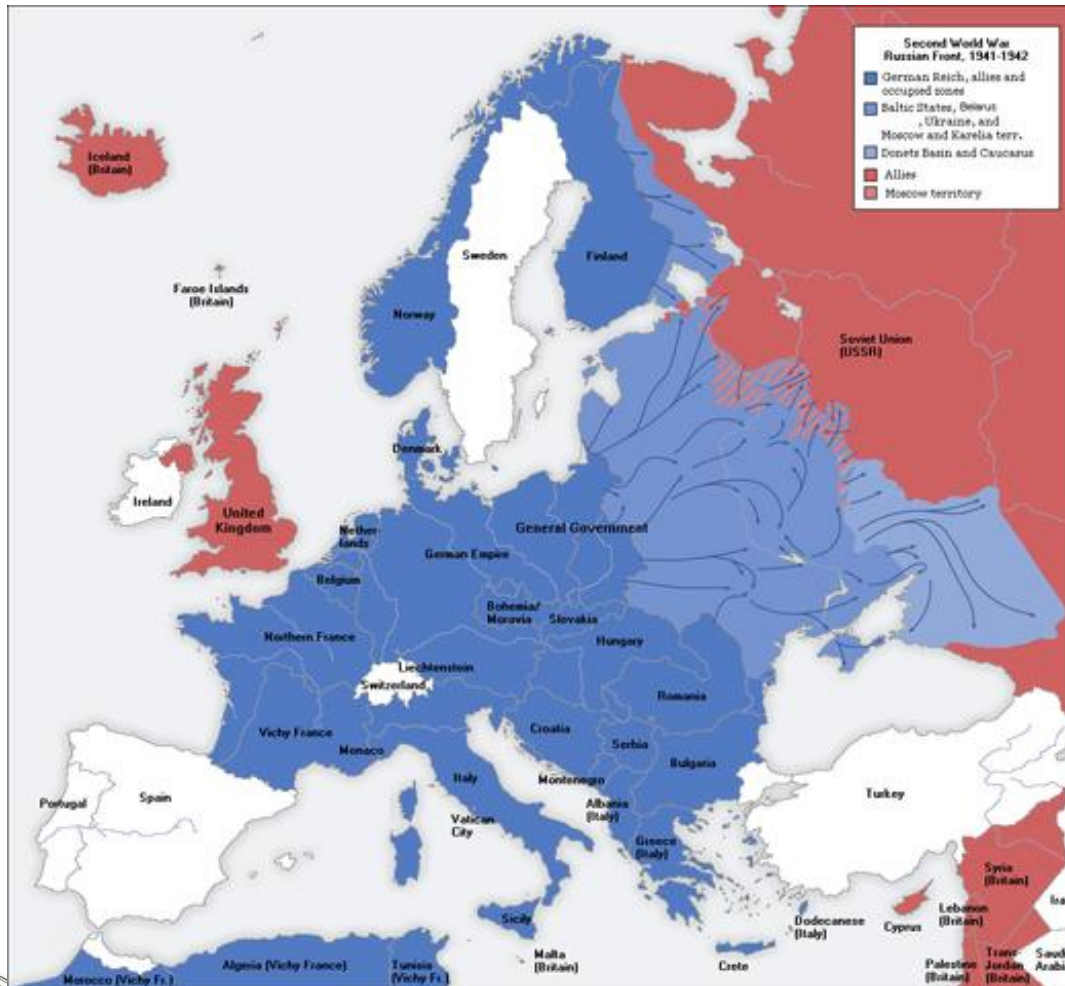
Δημιουργία Νέας Ευρώπης

- Σκανδιναβικά κράτη
- Ολλανδία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Γαλλία έχουν κατακτηθεί
- Τσεχοσλοβακία και Πολωνία δεν υπάρχουν πια
- Ουγγαρία και Ρουμανία έχουν υπογράψει το σύμφωνο Αντικομιτέρν
- Αυστρία έχει ενσωματωθεί στο Γ' Ράιχ
- Ιταλία είναι εταίρος των Ναζί.

Η Νέα Ευρώπη στα 1942

- Πηγή: [Second world war europe 1941-1942 map de.png](#).
Άδεια: CC BY-SA 3.0.

Μεταστροφή της γαλλικής πολιτικής κυβέρνησης

- Μη ύπαρξη ευρωπαϊκής πολιτικής
- Γαλλία: ψηφίζει την παροχή ειδικών απόλυτων εξουσιών στον στρατάρχη Πετέν. Καταργείται η Γ' Γαλλική Δημοκρατία και μετατρέπεται σε «Γαλλική Πολιτεία». Ενσωμάτωση στην εκτελεστική εξουσία του νομοθετικού έργου.
- Αντιδρούν οι κομμουνιστές, οι βουλευτές άλλων κομμάτων και ο υφυπουργός στρατιωτικών της Γαλλίας, Ντε Γκωλ που κατευθύνεται στο Λονδίνο και ιδρύει το κίνημα των Ελεύθερων Γάλλων και εισαγάγει την έννοια της Αντίστασης στο πολιτικό λεξικό της Ευρώπης.

Η Βρετανική πολιτική

- Ουίνστον Τσώρτσιλ αποφασίζει η Βρετανία να συνεχίσει τον πόλεμο και να προλάβει μια γαλλογερμανική συνεννόηση στο επίπεδο των θαλασσών.
- Καταστροφή του Γαλλικού στόλου στα λιμάνια της Βόρειας Αφρικής για να μην πέσει στα χέρια των Γερμανών. 1.800 Γάλλοι νεκροί.

Μεταστροφή της γαλλικής πνευματικής ελίτ

- Αναζητήσεις για την οργάνωση της Νέας Ευρώπης όπου η Γερμανία με τη Γαλλία θα μπορούσαν να δημιουργήσουν μια νέα συνθήκη.
- Η Γαλλία σταδιακά παραχωρούσε αποικίες με αντάλλαγμα τους Γάλλους στρατιώτες που κρατούνταν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. «Γαλλικά πρωτόκολλα».
- Επίσημη επίσκεψη του Χίτλερ στο Παρίσι.

Γερμανοί στην Γαλλία 1/2

Bundesarchiv, Bild 101I-058-1761-19
Foto: Harren | 1940 August - September

- Πηγή:
Propagandakompanien der Wehrmacht - Heer und Luftwaffe (Bild 101 I).
commons.wikimedia.org. Άδεια:
Bundesarchiv, Bild 101I-058-1761-19 / Harren / CC-BY-SA.

Γερμανοί στην Γαλλία 2/2

- Γερμανοί στρατιώτες με τις γαλλίδες φιλενάδες τους σε ακτή της κατεχόμενης Γαλλίας.
- Το κλίμα σε αυτή την περίσταση ήταν τελείως διαφορετικό απ' ό, τι στην Πολωνία ή, αργότερα, στη Σοβιετική Ένωση.
- Ως το 1942 τουλάχιστον η γερμανική στάση προς τη Γαλλία ήταν αμήχανη μάλλον παρά εχθρική.
- Και οπωσδήποτε δεν υπήρχαν εδώ σχέδια για μαζική εξόντωση ή εκτόπιση του πληθυσμού.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Γιώργος Μαργαρίτης.
«Εισαγωγή στη Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία. Η οικονομική κρίση και το ξέσπασμα του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS243/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

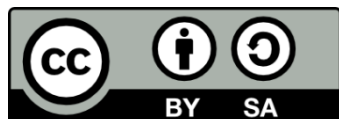

Τέλος 8^{ου} Μαθήματος

Επεξεργασία: Γαβριέλα Λ. Μαζαράκη
Θεσσαλονίκη,
Χειμερινό Εξάμηνο 2013 – 2014

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

